

ROBIN SHARMA

SVETAC,
SURFERI
DIREKTORICA

ROBIN SHARMA

**SVETAC,
SURFER I
DIREKTORICA**

ZADIVLJUJUĆA PRIČA
O OSTVARENJU ŽIVOTNIH ŽELJA

S engleskoga prevela
Aleksandra Mihaljević

KONCEPT
IZDAVAŠTVO

“Svaki čovjek ima samo jedan istinski zadatak – pronaći put k samom sebi... Njegov je zadatak otkriti vlastitu sudbinu – ali ne proizvoljnu – te je u potpunosti i bez oklijevanja živjeti u sebi. Sve ostalo prividno je postojanje, pokušaj izmicanja, bijeg natrag u ideale mnoštva, povodljivost i strah od vlastita unutarnjeg svijeta.”

Demian, Hermann Hesse

“Ljubav je možda put kojim te polako vodim natrag k tebi. Ne onomu tko bi želio biti, već onomu tko jesi.”

Antoine de Saint-Exupéry

SADRŽAJ

<i>Uvod</i>	iii
<i>Prvo poglavlje</i>	Novi počeci
<i>Drugo poglavlje</i>	Polazište

SVETAC

<i>Treće poglavlje</i>	Otkrivanje istinskoga ustrojstva svijeta.....
<i>Četvrto poglavlje</i>	Svojemu jastvu budi vjeran.....
<i>Peto poglavlje</i>	Prozor od obojenog stakla.....
<i>Šesto poglavlje</i>	Potraga za svrhom

SURFER

<i>Sedmo poglavlje</i>	Susret s gospodarom srca
<i>Osmo poglavlje</i>	Korak u nepoznato.....
<i>Deveto poglavlje</i>	Pouke na plaži
<i>Deseto poglavlje</i>	Surfanje i ljubav prema samom sebi

DIREKTORICA

<i>Jedanaesto poglavlje</i>	Pobjeđuje onaj koji daje najviše ..	149
<i>Dvanaesto poglavlje</i>	Ljubav kao poslovno oruđe	163
<i>Trinaesto poglavlje</i>	Istinski put do uspjeha.....	173
<i>Četrnaesto poglavlje</i>	O željama i snovima	183
<i>Petnaesto poglavlje</i>	Put prema divnome životu	193
<i>Bilješka o piscu</i>		199
<i>Zahvale</i>		201

UVOD

○vo je djelo plod mašte. Posrijedi je priča o čovjeku zvanom Jack Valentine čiji je životni put u mnogočemu sličan mojem. Budući da se kao ljudsko biće osjećao prilično nepotpunim, krenuo je u potragu za mudrošću kako bi živio sretnijim, zdravijim i boljim životom. Upoznavši tri osobita učitelja, Jack je otkrio djelotvornu filozofiju za preoblikovanje svoje stvarnosti i otkrivanje svoje sudbine. Pouke koje je Jack usvojio tijekom te neobične pustolovine potaknut će vas da i sami u svojem životu ostvarite divne promjene. Kako to znam? Zbog toga što su te pouke promijenile *moj* život.

Na tome sam se putu suočio s mnogim preprekama. Pa ipak, svaka je prepreka prije ili poslije postala odskočna daska koja me približila mojoj najdubljoj istini i najboljem životu.

Svojedobno sam bio odvjetnik željan uspjeha i svih materijalnih dobrobiti koje uz njega idu, smatrajući to načinom trajnog ispunjenja. No, radeći sve više i postigavši još više, shvatio sam da se zapravo ništa nije promijenilo. Koliko god materijalnoga da sam stekao, čovjek kojega sam svakog jutra gledao u zrcalu ostao je isti — nisam bio sretniji i nisam se osjećao bolje. Što sam više razmišljao o svojem životu, to

sam postajao svjesniji praznine u svojem srcu. Počeo sam obraćati pozornost na njegov tiki šapat kojim mi je govorilo da napustim odabranu zanimanje i upustim se u ozbiljno preispitivanje duše. Razmišljao sam o tome zašto sam došao na ovaj svijet i što je moja osobita zadaća. Pitao sam se zašto nisam zadovoljan svojim životom i koje korijenite promjene moram ostvariti da bih izašao na pravi put. Razmotrio sam temeljna uvjerenja, pretpostavke i prizme kroz koje sam promatrao život te se posvetio odbacivanju onih nezdravih.

Tijekom tog razdoblja intenzivna preobražaja čitao sam knjige iz samopomoći, osobnog vodstva, filozofije i duhovnosti. Pohađao sam brojne tečajeve osobnog razvoja. Promjenio sam način prehrane, razmišljanja i ponašanja. Tako sam s vremenom postao mnogo iskreniji, uravnoteženiji i mudriji nego što sam nekoć bio.

Priznajem da sam u mnogočemu i dalje početnik na tome putu upoznavanja samoga sebe. Vrh jedne planine za mene je podnožje sljedeće, a moje istraživanje beskonačan je proces. Čak i dok ovo pišem, prolazim još jedno razdoblje velike osobne preobrazbe i preispitivanja svojih temeljnih vrijednosti te svjetonazora. Ipak, nastojim biti blag prema sebi. Podsjećam se da moram biti strpljiv, da ne smijem ići "glavom kroz zid". Svaki novi dan donosi mi veću jasnoću, sigurnost i nove blagoslove. A za mene je to sav smisao ovoga prelijepog života.

Nadam se da će vas ova knjiga duboko dirnuti. Ako doista želite ovladati tim znanjem, vrlo je važno da o njemu poučavate druge. Predlažem vam da, pročitavši ovu knjigu, još danas sjednete s nekim tko vam je drag i otkrijete mu što ste naučili. Tako ćete i sami jasnije shvatiti filozofiju ove knjige i postati sposobni primijeniti je u vlastitom životu.

Također se nadam da ćete uživati primjenjujući pouke iz ove knjige. Najbolji način da se u potpunosti ostvarite jest da se u čitanje ove knjige unesete s dječjim čuđenjem i strašću. Zahvalujem vam na časti koju ste mi ukazali dopustivši

da svoje djelo podijelim s vama. Želim vam život prepun mogućnosti, radosti i mira. I nadam se da čete dati svoj doprinos stvaranju novog svijeta.

Robin Sharma

Prvo poglavlje

NOVI POČECI

“Bili mi ratnici ili ne, svi se s vremena na vrijeme suočavamo s kubnim centimetrom mogućnosti. Razlika između prosječnoga čovjeka i ratnika jest u tome što je ratnik toga svjestan, ostaje svjestan i budno čeka kako bi taj kubni centimetar uhvatio čim se pojavi.”

Carlos Castaneda

Nikada dotad nisam osjetio takav bol. Desna ruka nekontrolirano mi je drhtala, a krv mi se slijevala po snježno-bijeloj košulji. Bio je ponedjeljak ujutro, a moj je um prožimala misao kako to nije dobar dan za umiranje.

Dok sam nepomično ležao u automobilu, zapanjila me tišina. U kamionu koji se upravo zabio u mene nitko se nije ni pomaknuo. Okupljeni promatrači doimali su se užasnutima. Promet je potpuno stao. Čuo sam samo šuštanje lišća u krošnjama drvoreda.

Dvojica promatrača dotrčala su do mene i rekla mi da pomoć stiže te da se ne mičem. Jedan od njih uhvatio me za ruku i počeo se moliti: "Bože, pomozi ovom čovjeku. Molim Te, zaštiti ga." Za nekoliko minuta mjesto nesreće okružila su kola hitne pomoći te vatrogasna i policijska vozila s uključenim sirenama. Sve kao da je usporilo, a mene je preplavio čudan osjećaj spokoja kada su spasioci, vrhunski primjeri smirenosti pod pritiskom, sustavno prionuli na posao. Osjećao sam se kao promatrač — gotovo kao da cijeli prizor promatram odozgo, s visine.

Sljedeće čega se sjećam jest buđenje u bolničkoj sobi u kojoj se osjećao miris svježih limuna i bjelila. Nikada neću zaboraviti taj miris. Tijelo mi je bilo omotano raznim zavojima, a obje su mi noge bile u gipsu. Ruke su mi bile prekrivene modricama.

Pozdravila me zgodna mlada medicinska sestra. "Gospodine Valentine! Ne mogu vjerovati da ste budni! Pozvat ću liječnika", rekla je i užurbano otipkala brojke na interkomu pokraj mojega kreveta.

Kad je spustila slušalicu, promuklo sam rekao: "Zovite me Jack", nastojeći ostaviti dojam opuštenosti u očito ozbiljnoj situaciji. "Gdje sam?"

"U općoj bolnici Lakeview, Jack. Na odjelu intenzivne njegе. Prošli tjedan doživjeli ste nesreću. Iskreno rečeno, imate sreće što ste živi."

"Doista?" upitao sam smeteno.

"Aha", odgovorila je s usiljenim osmijehom, pogledavši karton u podnožju mojega kreveta. "Nakon sudara s kamionom pali ste u komu. Bolničari koji su vas dovezli nisu mogli vjerovati da ste preživjeli sudar. U svakom slučaju, sada se trebate usredotočiti na zacjeljivanje tih teških rana i slomljenih nogu. Sve će biti u redu — kao što sam vam rekla, pravi ste sretnik."

Sretnik nije bila riječ kojom bih se ikada opisao, ali sam se u tim okolnostima morao složiti s njom. Doista sam imao sreće što sam preživio.

“Zašto sam sâm u sobi?” upitao sam se naglas, osvrćući se uokolo. “Godilo bi mi društvo.”

“Pri svijesti ste tek nekoliko minuta, Jack. Opustite se i dođite k sebi. Budite mirni. Vaš će liječnik začas stići — bio je vrlo zabrinut za vas.”

Kako su toga dana sati prolazili, a pokraj mene se izmjenjivali liječnici i sestre koji su me opipavali, pregledavali i hrabrili, počeo sam uvidati koliko je nesreća zapravo bila teška. Vozač kamiona poginuo je na mjestu, a meni je liječnik otvoreno rekao kako je sumnjao da ču ikada doći k svijesti. “Još nikada nisam video takav slučaj”, suho je rekao.

No, ja sam znao da se sve to dogodilo s razlogom. *Sve* se događa s razlogom i u životu ništa nije slučajno — znam da ste to već čuli. No, ja sam spoznao da ovaj naš čudesni univerzum nije samo zapanjujuće intelligentan u svojem ustrojstvu, već i da je vrlo ugodno mjesto. Ovaj svijet želi da živimo divne živote. Želi da budemo sretni. I želi da pobijedimo.

Tih unutarnji glas (koji je prvi put progovorio u bolničkoj sobi te mi nastavio pružati utjehu u najtežim trenucima kada sam bio najranjiviji) rekao mi je da će se dogoditi nešto važno te da ono što ču doživjeti sljedećih dana i tjedana neće samo iz temelja promijeniti moj život već će utjecati i na mnoge druge živote. Rekao mi je kako je pred me mnogom ono najbolje.

Prepostavljam da mnogi među nama ne poslušaju taj tih ali mudri glas. U srcu svakoga od nas postoji mjesto na

kojemu se nalaze odgovori na naša najvažnija pitanja. Svatko od nas zna svoju istinu i ono što treba učiniti da bi živio iznimnim životom. No budući da našim životima vladaju prevelika buka i prevelika zbrka, većina nas naprsto je izgubila vezu s tim prirodnim izvorom čiste mudrosti. Ja sam pronašao vremena za tišinu, smirenost i samoću, a glas istine tada je progovorio. Što sam se više uzdao u njegovo vodstvo, to je moj život postajao osebujniji.

Bilo je otprilike pola deset navečer kada je bolničar u moju sobu dovezao još jednog pacijenta. Bilo mi je drago da sam dobio društvo, pa sam odmah podignuo glavu kako bih pogledao svojega novog družbenika. Bio je to stariji čovjek, otprilike sedamdeset i pet godina. Imao je gustu, pomno zalizanu srebrnastu kosu te smeđe pjege po cijelom licu, vjerojatno zbog dugogodišnjeg izlaganja suncu. Po njegovoj krhkosti i teškom disanju zaključio sam da je vrlo bolestan. Primjetio sam i da trpi bolove — žmirio je i tiho stenjao dok ga je bolničar premještao na novi krevet.

Nakon otprilike deset minuta polako je otvorio oči. Bio sam općinen: njegove blistavoplave oči bile su toliko jasne i sjajne da sam se naježio. Smjesta sam shvatio da taj čovjek posjeduje neuobičajeno rijetku mudrost u ovome svijetu brzih rješenja i užurbanih života. Osjećao sam da sam u blizini učitelja.

“Dobra večer”, šapnuo je tiho i dostojanstveno. “Čini se da ćemo neko vrijeme provesti zajedno u ovoj sobi.”

“Da — nije baš idealno mjesto za petak uvečer, zar ne?” odgovorio sam uz srdačan osmijeh. “Ja sam Jack”, rekao sam i podignuo ruku u znak pozdrava. “Jack Valentine. Prije otprilike tjedan dana doživio sam prilično tešku automobilsku nesreću, a presuda kaže da ću neko vrijeme ostati u ovom krevetu. Cijeli sam dan bio sâm, pa mi je drago što vas upoznajem, gospodine.”

“I meni je drago što upoznajem tebe, Jack. Ja sam Cal. U ovoj sam bolnici, na različitim odjelima, već sedam mjeseci. Obavljali su pretrage, liječili me i promatrali više nego što bih ikada mogao zamisliti. Kako je krenulo, plašim se da nikada neću izaći odavde”, tiho je izustio i pogledao prema stropu. Na trenutak je zastao. “Došao sam zbog bolova u želucu, uvjeren da su prouzročeni nečime što sam pojeo. Šest dana poslije podvrgnuli su me kemoterapiji.”

“Rak?” upitao sam, nastojeći biti što obazriviji.

“Da. Kad su ga liječnici otkrili, već mi se bio proširio po cijelom tijelu. Imam ga u plućima, crijevima, a sada i u glavi”, rekao je i drhtavom rukom prošao kroz gustu kosu. “Kako bilo,” nastavio je zamišljenim tonom, “u usporedbi s većinom ljudi, proživio sam prilično dobar život. Odrastao sam u krajnjem siromaštvu, samo s mamom. A ona je bila vrlo plemenita žena.”

“Kao i moja”, ubacio sam.

“Svakoga dana mislim na nju”, nastavio je Cal. “Bila je pažljiva, borbena i jaka poput netom iskovana čelika. Vjerovala je u mene kao nitko drugi, poticala me da si postavljam visoke ciljeve i sanjam velike snove. Njezina ljubav prema meni bila je doista bezuvjetna — a to je jedina istinska ljubav, Jack. To me podsjeća na riječi Victora Hugoa: ‘Najveća sreća u životu dolazi s uvjerenjem da smo voljeni.’ A ja sam se uz tu iznimnu ženu osjećao istinski voljenim. Nemaš ništa protiv toga da ti ispričam svoju životnu priču, zar ne?”

“Ne, naprotiv”, odvratio sam. “Baš me zanima.”

“Dobro. Pa, moje je djetinjstvo bilo jednostavno ali zabavno. Ljeta sam provodio kupajući se gol u rijeci, a zime pred usplamtjelom vatrom, prepričavajući priče i čitajući dobre knjige. Mama je u meni pobudila ljubav prema knjigama.”

“I ja volim čitati”, dobacio sam. “Školu i nisam osobito volio, ali sam jako volio svoje knjige.”

“I ja sam bio takav. Veliki mislilac Judah ibn-Tibbon mudro je primijetio: ‘Neka ti knjige budu družbenice. Neka tvoji ormari i police budu igrališta i vrtovi.’”

“Lijepe riječi, Cale.”

Nastavio je. “Škola mi je bila dosadna, ali sam u knjigama nalazio snažne poticaje. Nikada neću zaboraviti kako mi je majka rekla da mi zamisao pročitana u nekoj knjizi može promijeniti život. Samo, dodala je, nevolja je u tome što ne znamo koja knjiga sadrži zamisao koja će nas probuditi! S očitom ljubavlju govorila mi je kako je moja dužnost tragati za tom knjigom, a kada je pronađem, morat ću smoći hrabrosti da tu zamisao ostvarim u vlastitom životu. Jack, budući da i ti voliš čitati, podijelio bih s tobom još jedan kratki citat o vrijednosti čitanja.”

“Svakako.”

“Kupovanje više knjiga nego što čovjek može pročitati zapravo je beskrajno preispitivanje duše, a ta je strast jedino što nas uzdiže iznad životinja koje nestaju bez traga.’ To su riječi A.-a Edwarda Nortona — morao sam ih naučiti u srednjoj školi”, rekao je i promijenio položaj.

“Dakle, kad sam još malo odrastao, krenuo sam na vojnu akademiju. Mama nije željela da odem, ali sam dobio stipendiju koja je doista bila moj izlaz iz siromaštva u kojem sam odrastao. Nakon toga upisao sam koledž i ondje sam se već prvoga dana zaljubio u osamnaestogodišnju ljepoticu zlatne kose i kože boje slonovače. Upoznao sam je na predavanju iz Povijesti i to je doista bila ljubav na prvi pogled. Jednostavno sam znao da nam je suđeno biti zajedno. Bože, kako sam volio Grace — bila je tako nevina i draga. Nisam mogao zamisliti bolju suputnicu na svojem životnom putovanju.”

“I moja se majka zvala Grace”, primijetio sam.

“Prelijepo ime, zar ne, Jack?”

“Da, prelijepo je.”

“Nakon što smo se vjenčali, dobili smo dijete, dječaka. Jako sam ga volio. To je vrijeme za nas bilo dragocjeno. Zabavljali smo se, smijali i voljeli — živjeli ono najbolje od života. Otprilike u to vrijeme odlučio sam se okušati u poduzetništvu, pa sam otvorio tvrtku za prodaju drvne građe kojom sam opskrbljivao mnoge velike građevinarske tvrtke. Bilo je to vrijeme gospodarskoga blagostanja i mnogo se gradilo. S godinama sam zaradio gomilu novca — točnije, milijune dolara — pa smo Grace, naš sin i ja živjeli kao u bajci. Moram priznati, bila je to prava idila”, rekao je i odmahnuo glavom kao da ne može vjerovati samom sebi.

“Ali, što sam više zarađivao, to me posao više zaokupljaо. Bio sam rastresen, a obitelji sam posvećivao sve manje pozornosti. Kaže se da smo u životu prisiljeni žonglirati raznim lopticama. Neke od njih, poput one koja predstavlja karijeru, načinjene su od gume. Ako nam ispadnu, odskoče. No, neke su loptice staklene — primjerice, obitelj. Ako je ispustiš, ne vraća se. U tome sam pogriješio. Novac je samo stvorio zbrku u mojoem životu i odveo me na pogrešan put. Izgubio sam iz vida svoje najveće vrijednosti i istinske prioritete. Umjesto da se zbližim s obitelji, udaljio sam se. Otada sam otkrio da najbogatiji čovjek na svijetu nije onaj koji ima najviše, već onaj kojemu je potrebno najmanje. Trebalо mi je mnogo vremena da usvojim tu pouku. A i skupo sam je platio.”

Pozorno sam ga slušao, zadubljen u priču čovjeka koji mi je tako otvoreno prenosio svoja životna iskustva. I sâm sam odrastao bez oca, pa me zadrivo Calovo mišljenje o važnosti stabilna obiteljskog života. Žudio sam za odnosom s ocem kojega nikada nisam upoznao i zbog te sam nepotpunosti uvijek osjećao veliku prazninu u životu. Na površinu je izranjala i tuga zbog činjenice da, premda sam još bio relativno mlad, nisam pronašao ženu s kojom bih mogao začeti obitelj. Te žudnje dotada i nisam bio svjestan.

“Nego,” nastavio je Cal s nešto većim entuzijazmom, “našu su djelatnost zadesila teška vremena, što nije neuobičajeno, a ja sam izgubio sve do zadnjeg novčića. Nisam izgubio dio novca i dio imovine, Jack. U nekoliko tjedana izgubili smo doslovce sve. Grace je to vrlo teško primila i neprestano se brinula zbog teške situacije u kojoj smo se našli. No bili smo jaki i zajedno smo dali sve od sebe kako bismo obnovili svoj život.

Poslovali smo vrlo slabo, pa smo Grace i ja počeli živjeti mnogo skromnije. Oboma nam je to ujedno bilo razdoblje dubokog promišljanja. Neuspjeh često tako djeluje na ljude. Otkriva nam tko smo uistinu i što zapravo želimo, budi nas iz prividnoga zadovoljstva. I tako sam se znatno razvio kao ljudsko biće, usprkos tome što smo bili u nezavidnoj finansijskoj situaciji i što je naš odnos bio suočen s izazovima. Štoviše, tadašnje teškoće potaknule su me da zakoračim na put samoupoznavanja i osobnog razvoja kojim i danas putujem. Iz korijena sam promijenio svoj život.”

“Što se tada dogodilo?” upitao sam s iskrenim zanimanjem, ne obraćajući pozornost na to što je bilo kasno i što su svjetla u bolnici već bila ugašena.

“Postao sam filozof”, odvratio je bez oklijevanja.

“Filozof? Što se dogodilo s poslom? S Grace i vašim sinom?”

“Filozofija jednostavno znači ‘ljubav prema mudrosti’. Želim reći da sam mudrost zavolio jednakom kao što sam volio sâm život. Cijele sam dane provodio razmišljajući o smislu života i meditirajući o dubokoumnim pitanjima. Ono na što sam prije bio usredotočen počelo se doimati nevažnim. Nažalost, Grace i ja sve smo se više udaljavali, pa smo se naposljetku rastali. Neki smatraju da su naši odnosi zapravo zadaci. Neki traju nekoliko tjedana, a neki cijeli život — ali nam svi donose važne pouke koje bi trebale potaknuti naš razvoj. Znam samo da sam za našega zajedničkog života mnogo

naučio. Ona je, nažalost, sa sobom odvela i našeg sina i više ih nikada nisam video. To me slomilo”, rekao je drhtavim glasom. “Dio mene u tome je trenutku umro. Još si ne mogu oprostiti što sam razorio svoju obitelj. O, Bože, kako mi je to dijete nedostajalo!

Čuo sam da se Grace preselila na drugi kraj države i trudila se svojim skromnim sredstvima podizati našeg sina. Nastojao sam ostati u vezi s njom i pomoći joj, ali sam znao da sam joj slomio srce, a ona je bila ponosna i nije više htjela čuti za mene. Gubitak obitelji doista je bio najveća pogreška u mojojem životu. Supruga i sin činili su me iznimno sretnim, ali sam to uvidio tek kad je bilo prekasno. No, najveće pogreške sa sobom donose i najvažnije pouke. Sada sam mudriji. Vjerujem da je u životu najvažnije učiti iz prošlosti za budućnost i na taj način stjecati spoznaje.”

“To ste lijepo rekli, Cale. Pretpostavljam da time želite reći kako je važno dopustiti da nam prošlost služi. Je li tako?”

“Dobro si to rekao. Upravo je tako. Posve je u redu pogriješiti — ljudska se bića na taj način razvijaju. Suđeno nam je griješiti jer pogreške potiču rast. Samo ih ne bismo smjeli ponavljati. Iz rane valja izvući mudrost, ili, kako si rekao, dopustiti da nam prošlost služi.

I tako sam se, kada je Grace otišla s našim sinom, još više povukao u sebe, nekoliko sam se godina zatvarao od cijelog svijeta, potpuno posvećen upoznavanju samoga sebe i unutarnjem preispitivanju. Strastveno sam se predao nastojanju da otkrijem tko sam i zašto je moj život bio upravo takav. U svijetu u kojem većina ljudi živi za vanjštinu, ja sam živio u svojem unutarnjem svijetu. U svijetu u kojem ljudi bježe od svojih strahova, ja sam hrlio prema njima. I u svojim sam dubinama otkrio nešto nevjerljivo.”

“Možete li mi reći što ste otkrili u sebi?” znatiželjno sam upitao, upijajući svaku njegovu riječ.

“Pustit će te da to sâm otkriješ, sinko”, odgovorio je, rasplamsavajući moju goruću znatiželju. “Znaš da svi moramo obaviti unutarnje radove. To je naša najveća odgovornost. Najvažniji životni cilj jest preispitati samoga sebe i upoznati svoju istinu — svoje istinsko jastvo — ukupnost svojega bića. Čovjekov najviši zadatak jest bolje upoznati samoga sebe kako bi bolje služio svijetu. Istinski se životni uspjeh ostvaruje iznutra, znaš?”

“Potpuno vas shvaćam.”

“Otkrio sam da čovjek najvrjednije dragocjenosti pronalazi u vlastitom srcu. Najveći darovi života jesu unutarnji darovi, a otkrivaju se onima koji imaju hrabrosti zagrepstite ispod površine svojih života.”

Na trenutak sam se zamislio nad njegovim riječima. “Nažalost, osobno nikada nisam bio zainteresiran za osobni razvoj. Radim za reklamnu agenciju, pa cijele dane provodim u poslovnom svijetu. U njemu je najvažnije zarađivati i dobro izgledati. Nisam ponosan na ustrojstvo svojega svijeta, ali sam naučio igrati njegovu igru. I igram je prilično dobro. Imam dobar automobil, odnosno, barem sam ga imao. Imam sjajan stan i zanimljive prijatelje. Ipak, usprkos svemu, nisam sretan. Nešto nedostaje. Doista shvaćam da se uspjeh ostvaruje iznutra. Da sam zadovoljan sobom, bio bih zadovoljniji i svojim životom. Odakle bih trebao početi obavljati, kako vi to kažete, ‘unutarnje radove’?”

“Možeš započeti tako što ćeš proniknuti u svoju smrtnost, Jack. Razmišljanjem o smrti potvrđujemo život, znaš?”

“Doista?”

“Naravno. Tek kada duboko i emocionalno spoznamo da je život kratak i da nam je vrijeme ograničeno, tek tada možemo živjeti punim plućima i potpuno se predati sadašnjosti. Da ti preostaje samo godina života, kladim se da bi je proživio drugačije nego što sada živiš. Pazio bi da živiš bez

žaljenja, prihvaćao bi rizike i otvorio bi svoje srce ljubavi, živio bi strastveno, s užitkom, usredotočen na ono što je vrijedno.”

“Što mislite pod time ‘usredotočen na ono što je vrijedno?’” upitao sam.

Cal se polako pridignuo i posegnuo za olovkom koja je stajala na stoliću pokraj kreveta.

“Živi poput ove olovke i bit ćeš zadovoljan”, rekao je povjerljivim tonom. “Previše ljudi živi s tupim vrhovima. No valja izoštiti fokus i živjeti iz same srži — kao ta olovka. Tako se osmišjava, a zatim gradi osobit život. Pisac Michel Eyquem de Montaigne rekao je: ‘Izvoran život najveće je i najuzvišenije remek-djelo ljudskoga bića. Sve su ostalo, u najboljem slučaju, tek bezvrijedna pomagala i dodaci.’ Vidiš, Jack, većina ljudi živi kao da je pred njima cijela vječnost. Uskraćujemo si strasti i odgađamo svoje snove. No, život je zapravo krhak dar koji valja živjeti odmah. Nitko od nas ne zna koliko mu dana preostaje. U to možeš biti siguran.”

“Znam”, iskreno sam rekao, osjetivši koliko je ta spoznaja važna mojoju novom prijatelju.

“Usredotoči se na ono što je u tvojem životu doista važno. Kao stariji i mudriji čovjek, otkrio sam da je ono što sam nekoć smatrao životno važnim zapravo beznačajno. Ispostavilo se da je najvažnije ono što sam smatrao beznačajnim sitnicama.”

“Kako bih trebao proniknuti u svoju smrtnost?”

“Postavi si zaključna pitanja”, kratko je odgovorio.

“Zaključna pitanja? Ne znam o čemu je riječ, Cale. O čemu govorite?” uspravio sam se, potpuno općinjen onime što sam čuo od toga jedinstvenog i pomalo zagonetnog čovjeka.

“Na samrtnoj postelji, u posljednjim trenucima života, u tvojem će se umu pojavitri tri pitanja. To su zaključna pitanja. Budući da će to na kraju tvojega života biti i najvažnija pitanja, zašto ne bi okušao svoju hrabrost i već danas razmislio o njima kao o najvažnijim životnim pitanjima?”

“Koja su to pitanja?” upitao sam, sluteći da bi mi njegovi odgovori mogli promijeniti život.

“Pitanja su jednostavna: *Jesam li mudro živio?*, *Jesam li iskreno volio?* i *Jesam li plemenito služio?*”

“Biste li mi mogli objasniti svako pojedino?” nestrpljivo sam upitao. “Znam da je kasno, ali ta bi mi spoznaja mogla doista promijeniti život.”

“Jack, iako bih morao odspavati, cijenim tvoj zanos. Uopće ne sumnjam da smo se susreli s određenim razlogom. Život to tako uredi. Svi koji su ušli u tvoj život, došli su upravo u trenutku kada ti je njihova pouka bila najpotrebnejša.”

“Vjerujem da je tako.”

“Naš je svijet vrlo mudro mjesto, a naši se životi odvijaju u skladu s nizom prirodnih zakona koji su upravo savršeni. Mi, ljudska bića, smatramo da našim životom upravljaju slučajni događaji te da ljudi sasvim slučajno ulaze u naš život i izlaze iz njega. Ništa nije dalje od istine. U našem svijetu nema kaosa, samo reda. Ništa nije slučajno — *nikada*. Našim životima ne upravljaju sretne ni nesretne slučajnosti, već inteligenčno ustrojstvo koje nam pomaže razviti se u punom sjaju.”

“Odakle to znate?”

“Jednostavno znam. A i ti ćeš to otkriti”, rekao je potpuno uvjerenog.

“Zanimljivo”, odgovorio sam, duboko zamišljen.

“Rodio si se da bi svijetu ponudio svoje darove. No, njegovo je ustrojstvo takvo da, prije nego što zablistaš kao čovjek — doista zablistaš — moraš obaviti unutarnje radevine koje sam ti već spomenuo. Moraš upoznati samoga sebe; moraš razmotriti uvjerenja koja te ograničavaju i iznova ih oblikovati. I moraš ogoljeti svoje pogrešne pretpostavke o tome što kao čovjek možeš biti, imati i činiti, a potom ih ispraviti. Moraš postati svjestan svojih obrazaca reakcija u različitim životnim okolnostima i popraviti ih. I moraš se

uhvatiti ukoštač sa svojim strahovima te ih prevladati. Tada možeš otvoriti srce i sreći drugih ljudi posvetiti više pozornosti nego vlastitoj. Kad to uspiješ, događa se paradoks: postaješ sretan.”

“Znači, sve je vrlo promišljeno ustrojeno”, rekao sam, sažimajući upravo primljena saznanja. “Svijet je uzvišeno ustrojen i uređen. Prepostavljam da najprije moram shvatiti prirodne zakone koji njime vladaju?”

“Da, sinko”, odgovorio je Cal, očito zadovoljan mojim prihvaćanjem njegove životne filozofije. “Kada se uskladiš s tim zakonima, doći ćeš u dodir sa svojom istinskom moći. Postat ćeš prirodna sila te iz mukotrpna života zakoračiti u lako i nesputano življenje. Postat ćeš sve o čemu si sanjao. U život ćeš spontano i s lakoćom privlačiti sve što je tvoje srce ikada poželjelo. Život će ti se početi odvijati gotovo kao pod utjecajem čarolije.”

Na trenutak sam razmislio o njegovim riječima, a tada sam rekao: “No, pitam se odakle bih točno trebao početi. Priznajem da je ovo za mene vrijeme istinske borbe. Više zapravo i ne znam tko sam i žarko želim poboljšati svoj život. Nedavno sam okončao vezu s djevojkom. Ne podnosim svoj posao. Iako dobro zarađujem, na kraju mjeseca nikada nemam dovoljno novca. I duboko u sebi osjećam bol koja jednostavno ne popušta.”

“Vjeruj toj boli, sinko.”

“Što?” upitao sam, pomislivši da nisam dobro čuo.

“Vjeruj toj boli”, ponovio je. “Od svojih učitelja naučio sam da najvažnije odgovore pronalazimo tek kada proniknemo u osjećaje i žudnje od kojih većina ljudi bježi. Naši osjećaji nude nam veliku mudrost i otkrivaju saznanja iz naše podsvijesti. A podsvijest je naša veza s mudrošću univerzuma. Naše svjesno mišljenje prilično je ograničeno, ali podsvjesno mišljenje nema ograničenja.

Znaš, većina nas poriče osjećaje. Društvo nas je tomu poučilo. Već u vrlo ranoj dobi susprežemo osjećaje. Govore nam da ne plačemo, govore nam da se preglasno ne smijemo i da nije dobro osjećati tugu ili pak doživjeti gnjev. No naši osjećaji nisu ni ispravni ni pogrešni — jednostavno su naši osjećaji, sastavni dio ljudskog iskustva. Ako ih ugušiš, počinješ isključivati dijelove svojega bića. Nastaviš li tako, izgubit ćeš vezu sa svojim istinskim jastvom. Počet ćeš živjeti isključivo intelektom i prestat ćeš osjećati.”

Na trenutak je zastao i pogledao me u oči. “Kladim se, Jack, da po cijele dane samo razmišljaš, razmišljaš i razmišljaš. Tvoj je um stroj koji klepeće bez kraja i konca i ne osjećaš unutarnji mir. Prestao si živjeti u sadašnjem trenutku i *osjećati* puninu života — previše si zaokupljen životom u prošlosti ili budućnosti. Jesi li znao da um vrlo rijetko živi u sadašnjem trenutku? Neprestano se brine zbog prošlosti ili razmišlja o budućnosti. A ništa od toga nije stvarno. Stvaran je samo sadašnji trenutak. Nemoj propuštati taj trenutak jer u njemu se sastoji tvoj život.”

“To je točno”, primijetio sam s dubokim uzdahom. Njegove su riječi odražavale istinu — osjećao sam to u svojem tijelu. “Sve postaje savršeno logično”, dodao sam. “Volio bih da više ljudi čuje i shvati mudrost koju mi otkrivate. Svijet bi tada bio mnogo bolji.”

“Shvatit će kada budu spremni. Stara izreka kaže: ‘Kad je učenik spremjan, pojavljuje se učitelj.’ Ne možeš glavom kroz zid, znaš?”

“Prepostavljam da je u današnjem svijetu previše cinizma”, odgovorio sam. “Više ne vjerujemo u svoje velike dječje snove. Ne vjerujemo da imamo moć stvoriti život kakav želimo. Ne vjerujemo da možemo učiniti nešto važno za ovaj svijet.”

Cal je kimnuo. “I upravo su zbog toga mnogi od nas zaglavili. U sebi nosimo nevjerojatnu moć, ali smo izgubili vezu s njom. Jedan od razloga jest strah. Život nam nudi

doista čudesne mogućnosti. Kada se uskladimo s prirodnim zakonima, sposobni smo ostvariti zapanjujuća čuda — doista zapanjujuća. No sve te mogućnosti za sobom povlače i stanovačnu odgovornost... a to nas plaši. Zbog toga ne vjerujemo u sebe. Poričemo svoju moć i postavljamo si prepreke na putu prema divnom životu kakvim trebamo živjeti.”

“Gotovo kao da osućeujemo sami sebe. Bježimo od onoga što najviše želimo.”

“Upravo tako. Hinimo da nismo važni i ponašamo se kao da nismo osobiti. Zatvaramo oči pred istinskim ustrojstvom svijeta i ne vjerujemo u prirodne zakone koji njime upravljaju. A ti se zakoni otkrivaju u tvojem životu tek kada u njih položiš svu svoju vjeru. *Ne djeluju ako ti ne vjeruješ da djeluju.* Da bi živio najboljim mogućim životom, svatko od nas mora ostvariti korjenite promjene svojeg načina razmišljanja. No još su važnije korjenite promjene u srcu. A njih pokreće vjera u prirodne zakone o kojima ti govorim.”

“Dakle, najprije trebam *povjerovati* da ti zakoni djeluju — i oni će početi djelovati?”

“Tako je. To je nalik na ognjište. Da bi se ugrijao, moraš u njega staviti cjepanice. Sjediš li pokraj kamina u kojem nema cjepanica, nećeš se ugrijati. Većina ljudi ne vjeruje — nemaju nimalo vjere u savršenost univerzuma i svoju divnu ulogu u njemu. Zbog toga u njihovim životima nema čarolije. Oni ne uspijevaju shvatiti kako ovaj svijet funkcioniра i prestali su biti vođe.”

Ta me primjedba zbunila. “Što pod time mislite?”

“Polazna točka prosvjetljenja, cilja kojemu bi svaki čovjek trebao težiti, jest unutarnje vodstvo. Vodstvo je mnogo više od onoga što neki poslovni ljudi čine na radnom mjestu. Vodstvo je osobna odgovornost, upoznavanje samoga sebe i stvaranje vrijednosti kroz osobni razvoj. Mnogi neprestano optužuju druge za sve što nije dobro u njihovim životima.